

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αναμόρφωση του δικαίου των Ανωνύμων Εταιρειών»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο αποτελείται από δεκατέσσερα Τμήματα και 190 άρθρα.

Στο Τμήμα Πρώτο (άρθρα 1-3) περιλαμβάνονται γενικές διατάξεις για την έννοια της ανώνυμης εταιρείας και το πεδίο εφαρμογής του νόμου, δίνονται ορισμοί και καθορίζεται η αρμοδιότητα διαιτητικής και δικαστικής επίλυσης των σχετικών διαφορών.

Στο Τμήμα Δεύτερο (άρθρα 4-11) περιλαμβάνονται διατάξεις για την ίδρυση της εταιρείας (επωνυμία, έδρα, διάρκεια), το περιεχόμενο και τη διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού της, καθώς και τον διενεργούμενο έλεγχο κατά την ίδρυση και τις εταιρικές μεταβολές.

Στο Τμήμα Τρίτο (άρθρα 12-14) ορίζονται τα στοιχεία, που, κατά βάση, υποβάλλονται σε δημοσιότητα, καθώς και ο τρόπος πραγματοποίησής της.

Το Τμήμα Τέταρτο (άρθρα 15-32) αφορά στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας και αποτελείται από τρία Κεφάλαια, που αναφέρονται στην κάλυψη και καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου (Κεφάλαιο Α', άρθρα 15-22), ρυθμίζουν τη διαδικασία και το περιεχόμενο της αύξησης (Κεφάλαιο Β', άρθρα 23-28), καθώς και τα σχετικά με τη μείωση και την απόσβεσή του (Κεφάλαιο Γ', άρθρα 29-32).

Στο Τμήμα Πέμπτο (άρθρα 33-76), που αποτελείται από πέντε Κεφάλαια, ορίζονται τα σχετικά με τους εκδιδόμενους από την εταιρεία τίτλους. Συγκεκριμένως, το Κεφάλαιο Α' (άρθρο 33) περιλαμβάνει τα είδη των τίτλων,

το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 34-55) αφορά τις μετοχές της εταιρείας, που είναι ονομαστικές, ανάλογα δε με την κατηγορία (κοινές, προνομιούχες, εξαγοράσιμες, δεσμευμένες, ίδιες μετοχές) ορίζει και τα επ' αυτών ιδρυόμενα δικαιώματα και τη διαχείρισή τους, το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 56-58) ρυθμίζει την έκδοση τίτλων κτήσης μετοχών, την απόκτηση και την άσκηση δικαιώματος επ' αυτών, το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 59-74) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τα ομολογιακά δάνεια και το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 75-76) αναφέρεται στους ιδρυτικούς τίτλους της εταιρείας.

Στο Τμήμα Έκτο (άρθρα 77-115), που αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια, ρυθμίζονται τα ζητήματα, που αφορούν στο Διοικητικό Συμβούλιο. Συγκεκριμένως: Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 77-95) περιλαμβάνει διατάξεις για τον ρόλο, την ανάδειξη, τη σύνθεση, τις αρμοδιότητες, τη λειτουργία και τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου. Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 88-108) καθορίζει τα καθήκοντα των μελών, την υποχρέωση πίστωσης αυτών προς την εταιρεία υπό την όψη της αποφυγής αλλά και δήλωσης σύγκρουσης συμφερόντων και απαγόρευσης του ανταγωνισμού, καθώς και την ευθύνη των μελών του Δ.Σ. Στο πλαίσιο των εν λόγω προτεινόμενων ρυθμίσεων ενσωματώνονται στην εσωτερική έννομη τάξη και οι διατάξεις του άρθρου 9γ της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, το οποίο προστέθηκε με την Οδηγία 2017/828/ΕΕ, για τη διαφάνεια και την εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη. Το Κεφάλαιο Γ' (109-114) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης των εισηγμένων εταιριών να θεσπίζουν πολιτική αποδοχών με καθορισμένο περιεχόμενο, συμφώνως προς τις διατάξεις των άρθρων 9 α και 9 γ των προαναφερθεισών Οδηγιών, η ενσωμάτωση των οποίων επίσης προτείνεται με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο. Στο Κεφάλαιο αυτό ρυθμίζονται και τα θέματα της δωρεάν διάθεσης μετοχών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και στο προσωπικό της εταιρείας. Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρο 115) θεσπίζει τη δυνατότητα για τις μικρές (μη εισηγμένες) εταιρίες, με καταστατική πρόβλεψη, αντί διοικητικού συμβουλίου, να διορίζεται σύμβουλος-διαχειριστής, εκλεγόμενος από τη γενική συνέλευση, συμφώνως προς όσα ισχύουν και για το διοικητικό συμβούλιο και προσιδιάζουν στη φύση του μονομελούς αυτού διοικητικού οργάνου.

Στο Τμήμα Έβδομο (άρθρα 116-140), που αποτελείται από πέντε κεφάλαια, περιλαμβάνονται διατάξεις για τη Γενική Συνέλευση της εταιρείας και, συγκεκριμένως, για τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων της (Κεφάλαιο Α', άρθρα 116-118), την τυπική διαδικασία για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης, τα δικαιώματα των μετόχων πριν από τις συνεδριάσεις της και κατά τη διάρκειά τους, το δικαίωμα συμμετοχής σε αυτήν

και τους τρόπους άσκησής του, καθώς και τη διεξαγωγή της (Κεφάλαιο Β΄, άρθρα 119-130), για τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης οι οποίες λαμβάνονται κατόπιν συνεδρίασης (Κεφάλαιο Γ΄, άρθρα 131-134) ή χωρίς συνεδρίαση (Κεφάλαιο Δ΄, άρθρα 135-136), καθώς και για τις ελαττωματικές (ακυρώσιμες, άκυρες, ανυπόστατες) αποφάσεις της γενικής συνέλευσης της εταιρείας (Κεφάλαιο Ε΄, άρθρα 137-140).

Στο Τμήμα Όγδοο (άρθρα 141-144) καθορίζονται τα δικαιώματα της μειοψηφίας των μετόχων, αναλόγως του εκπροσωπούμενου από αυτούς ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου, η διαδικασία αίτησης και διεξαγωγής έκτακτου ελέγχου, καθώς και ζητήματα σύστασης ένωσης μετόχων.

Στο Τμήμα Ένατο (άρθρα 145-157) περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και εκθέσεις, που ισχύουν στο πλαίσιο των διατάξεων του ν. 4308/2014 για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, των διατάξεων για την οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων του ν. 4403/2016 (ενσωμάτωση διατάξεων της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ και της τροποποιητικής της 2014/95/ΕΕ), καθώς και των διατάξεων του ν. 4449/2017 για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, μεταξύ δε αυτών και ρυθμίσεις για τη Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης και την Έκθεση Πληρωμών σε Κυβερνήσεις (άρθρα 152-153 και 155-156, αντιστοίχως).

Στο Τμήμα Δέκατο (άρθρα 158-163) ρυθμίζεται η διάθεση των κερδών της εταιρείας.

Στο Τμήμα Ενδέκατο (άρθρα 164-171) περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τη λύση και την εκκαθάριση της ανώνυμης εταιρείας.

Το Τμήμα Δωδέκατο (άρθρα 172-175) αφορά στη δημοσιότητα των υποκαταστημάτων των αλλοδαπών εταιρειών.

Στο Τμήμα Δέκατο Τρίτο (άρθρα 176-181) περιέχονται ποινικές διατάξεις που τιμωρούν: τις ψευδείς ή παραπλανητικές δηλώσεις στο κοινό (άρθρο 177), τις παραβάσεις μελών διοικητικού συμβουλίου (άρθρο 177), τις παραβάσεις ελεγκτών (άρθρο 178), τις παραβάσεις σχετικώς με την εύρυθμη λειτουργία της εταιρείας (άρθρο 179), τις παραβάσεις σχετικώς με τις συνελεύσεις μετόχων και ομολογιούχων (άρθρο 180).

Το Τμήμα Δέκατο Τέταρτο (άρθρα 182-190) περιλαμβάνει τις τελικές και τις μεταβατικές διατάξεις του νομοσχεδίου, μεταξύ δε άλλων, ορίζονται οι διατηρούμενες σε ισχύ και οι καταργούμενες διατάξεις, θεσπίζεται δυνατότητα των υφιστάμενων εταιρειών να εναρμονίσουν τα καταστατικά τους προς τις διατάξεις του εν θέματι νέου νόμου, ενώ ορίζεται και ο χρόνος ισχύος επί μέρους ομάδων διατάξεων.

Τέλος, στο άρθρο 190 ορίζεται η έναρξη ισχύος του νομοθετήματος με

παραπομπή στις προαναφερθείσες ρυθμίσεις για τον χρόνο ισχύος επί μέρους διατάξεων.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του νομοσχεδίου

1. Επί του άρθρου 17

Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 ορίζεται ότι «συντάσσεται έκθεση αποτίμησης από δύο ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή, κατά περίπτωση, από δύο ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές [...]», χωρίς ωστόσο από τον νόμο να προκύπτει κριτήριο, βάσει του οποίου προσδιορίζεται και αξιολογείται η «περίπτωση» της εναλλακτικώς προβλεπόμενης επιλογής για σύνταξη έκθεσης από πιστοποιημένους εκτιμητές.

2. Επί του άρθρου 18

Στην παράγραφο 2 δεν διευκρινίζεται εάν οι προβλεπόμενες σε αυτήν προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς.

3. Επί του άρθρου 30

Στην παράγραφο 2 η φράση «μέσα στην ίδια προθεσμία» προτείνεται να τεθεί στην αρχή, αντί του τέλους της συγκεκριμένης παραγράφου, και η λέξη «μπορούν» να τεθεί πριν από τη φράση «να υποβάλουν», προς βελτίωση της νοηματικής απόδοσης της ρύθμισης.

4. Επί του άρθρου 38

Στις παραγράφους 1 και 2 τίθενται εναλλακτικώς οι νοηματικώς ταυτόσημοι όροι «επιτρέπεται» και «μπορεί».

Στην παράγραφο 7, προς βελτίωση της νοηματικής απόδοσης της ρύθμισης, η αρχή του πρώτου εδαφίου προτείνεται να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η γενική συνέλευση μπορεί με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία και με τους όρους των παρ. 3 και 5 του άρθρου 25 να αποφασίζει την τροπή μέρους [...]».

5. Επί του άρθρου 39

Στην αρχή της παραγράφου 3 προτείνεται η αντικατάσταση της λέξης «με» από τη λέξη «υπό».

6. Επί του άρθρου 40

Στην παράγραφο 6, από προφανή παραδρομή, γίνεται παραπομπή στην ίδια αυτή παράγραφο (6) του εν λόγω άρθρου, αντί του ορθού, στην παράγραφο 5.

7. Επί του άρθρου 56

Στο τέλος της παραγράφου 3, η λέξη «εφαρμογής» προτείνεται να αντικατασταθεί από τη φράση «για την εφαρμογή», για την καλύτερη νοηματική απόδοση της ρύθμισης.

8. Επί του άρθρου 57

Στην παράγραφο 1 η λέξη «προβεί» προτείνεται να αντικατασταθεί από τη λέξη «προβαίνει», δεδομένου ότι αμέσως στη συνέχεια χρησιμοποιείται, σε εξακολουθητικό χρόνο, η λέξη «λαμβάνει».

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 προτείνεται να διαγραφεί η λέξη «προκειμένου».

9. Επί του άρθρου 64

Στην παράγραφο 2 το προτελευταίο εδάφιο προφανώς τέθηκε εκ παραδρομής και, ως εκ τούτου, πρέπει να διαγραφεί.

10. Επί του άρθρου 71

Στην παράγραφο 1, στοιχείο β', στη φράση «με τις προϋποθέσεις» προτείνεται να αντικατασταθεί η λέξη «με» από τη λέξη «υπό».

11. Επί του άρθρου 73

Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 προτείνεται, η λέξη «απαιτήσεις» να τεθεί μετά τη φράση «κατά τις εκδότριας», αντί πριν από αυτήν.

12. Επί του άρθρου 74

Στην παράγραφο 1 η λέξη «για» τέθηκε δύο φορές.

13. Επί του άρθρου 75

Στην παράγραφο 5 η λέξη «με» πρέπει να αντικατασταθεί από τη λέξη «υπό».

14. Επί του άρθρου 99

Όπως αναφέρθηκε (ανωτ. I), με τις προτεινόμενες, μεταξύ άλλων, και στο άρθρο αυτό ρυθμίσεις ενσωματώνονται στην εσωτερική έννομη τάξη και οι διατάξεις του άρθρου 9γ της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, το οποίο προστέθηκε με την Οδηγία 2017/828/ΕΕ, για τη διαφάνεια και την εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη. Οι διατάξεις των Οδηγιών αφορούν τις υποχρεώσεις των εισηγμένων εταιρειών, λόγος για τον οποίο, στην παράγραφο 2 (στοιχείο β') του προτεινόμενου άρθρου, γίνεται σχετική μνεία.

Συμφώνως προς το ανωτέρω άρθρο 9γ παρ. 6, «τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν ή να επιτρέπουν στις εταιρείες να εξαιρούν [...] σαφώς καθορισμένους τύπους συναλλαγών για τις οποίες η εθνική νομοθεσία προϋποθέτει έγκριση από τη γενική συνέλευση, υπό την προϋπόθεση ότι η δίκαιη μεταχείριση όλων των μετόχων και των συμφερόντων της εταιρείας και των μετόχων που δεν είναι συνδεδεμένα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων της μειοψηφίας, αντιμετωπίζεται ειδικώς και προστατεύεται επαρκώς στις εν λόγω νομοθετικές διατάξεις».

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο σαφής καθορισμός του τύπου των συναλλαγών, τις οποίες αφορά η ρύθμιση, αποτελεί υποχρέωση του εθνικού νομοθέτη.

Στην παράγραφο 4 του ως άνω άρθρου ορίζονται τα εξής, προς ενσωμάτωση των αντίστοιχων ρυθμίσεων της Οδηγίας: «Με καταστατική πρόβλεψη είναι δυνατόν να εξαιρεθούν από την εφαρμογή της παρ. 1 του παρόντος άρθρου σαφώς καθορισμένοι τύποι συναλλαγών, ως προς τους οποίους το ελληνικό δίκαιο προϋποθέτει έγκριση από τη γενική συνέλευση, εφόσον οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις αντιμετωπίζουν ειδικώς και προστατεύουν επαρκώς τη δίκαιη μεταχείριση όλων των μετόχων, των συμφερόντων της εταιρείας καθώς και των μετόχων που δεν αποτελούν συνδεδεμένα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας».

Δεδομένου ότι με την προτεινόμενη διάταξη επαναλαμβάνεται η διατύπωση της Οδηγίας περί σαφούς καθορισμού τύπου συναλλαγών και περί (εθνικών) νομοθετικών διατάξεων ειδικής αντιμετώπισης και επαρκούς προστασίας της δίκαιης μεταχείρισης των μετόχων και των εταιρικών συμφερόντων, επιχειρείται η ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της ανωτέρω ρύθμισης, χωρίς να ορίζονται κατά τρόπο συγκεκριμένο, με παράθεση, έστω ενδεικτικώς, ειδικών, στηριζόμενων στο νόμο κριτηρίων, ή με θέσπιση σχετικής νομοθετικής εξουσιοδότησης, κάποιοι τύποι τέτοιων συναλλαγών, χωρίς να υπάρχει, ενδεικτική έστω, ρητή παραπομπή σε «σχετικές νομοθετικές διατάξεις».

15. Επί του άρθρου 101

Το εν λόγω άρθρο προτείνεται στο πλαίσιο ενσωμάτωσης στην εθνική έννομη τάξη του άρθρου 9γ της προαναφερθείσας Οδηγίας, που αφορά εισηγμένες εταιρείες. Ενώ στην παράγραφο 1 και στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 γίνεται ρητή αναφορά στις εισηγμένες εταιρείες, τέτοια αναφορά δεν γίνεται στην παράγραφο 2, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 και στην παράγραφο 4 του προτεινόμενου άρθρου. Ως εκ τούτου, προτείνεται να αποσαφηνισθεί για καθεμία από τις διατάξεις αυτές εάν το πεδίο εφαρ-

μογής τους εκτείνεται και στις μη εισηγμένες εταιρείες, όπως, εξ αντιδιαστολής, από τη γραμματική τους διατύπωση, μπορεί να συναχθεί.

16. Επί του άρθρου 104

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1, δεδομένου του λεπτομερειακού χαρακτήρα των ρυθμίσεων του νομοσχεδίου, προτείνεται να προβλεφθεί ρητώς και η τύχη της αίτησης των μετόχων, σε περίπτωση κατά την οποία δεν αποδεικνύουν ότι έχουν καταστεί μέτοχοι έξι μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης.

17. Επί του άρθρου 130

Στο τέλος της παραγράφου 4, αντί της λέξης «συνεργασία», πρέπει να τεθεί η λέξη «συνεδρίαση».

18. Επί του άρθρου 171

Στην παράγραφο 3, στο δεύτερο εδάφιο, προτείνεται, αντί της λέξης «με», να τεθεί η λέξη «υπό».

22. Επί του άρθρου 177

α) Στο άρθρο 177 περ. 1 το νομοσχέδιο προβλέπει ότι τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή «όποιος εν γνώσει του συντάσσει ή εγκρίνει ανακριβείς ή παραπλανητικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρείας ή τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλει να συντάξει, ή τις συντάσσει κατά παράβαση του νόμου». Εν προκειμένω, η φράση «που οφείλει να συντάξει», δεν συνδέεται νοηματικώς με το λοιπό κείμενο, και θα ήταν ορθότερο να διαγραφεί.

β) Στην περ. 4 του άρθρου 177 προβλέπεται ότι τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή όποιος «χορηγεί προκαταβολή, δάνειο ή εγγύηση είτε επιβαρύνοντας την εταιρεία, με σκοπό να αποκτήσει τρίτος μετοχές αυτής, είτε επιβαρύνοντας θυγατρική της με σκοπό να αποκτήσει τρίτος μετοχές της μητρικής της, κατά παράβαση του άρθρου 51». Εν προκειμένω, το άρθρο 51 καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η χορήγηση σε τρίτους δανείων, καθώς και η παροχή εγγυήσεων και προκαταβολών από την εταιρεία, ώστε αυτοί να αποκτήσουν μετοχές της. Δεδομένου ότι σε αυτές τις προϋποθέσεις περιλαμβάνεται και ο έλεγχος των οικονομικών όρων των σχετικών συναλλαγών, η αναφορά σε «επιβάρυνση» της εταιρείας είναι δυνατόν να δημιουργήσει σύγχυση κατά την εφαρμογή της σχετικής διάταξης, και θα ήταν σκόπιμο να απαλειφθεί.

23. Επί του άρθρου 179

Στο άρθρο 179 περ. 1 εδάφιο β' αναφέρεται ότι το «αξιόποινο αίρεται αν η άδεια δοθεί κατά το άρθρο 100 μετά την σύναψη της σύμβασης». Είναι νομοτεχνικώς ορθότερο η λέξη «αίρεται» να αντικατασταθεί από τη λέξη «εξαλείφεται».

24. Επί του άρθρου 181

Στο άρθρο 181 παράγραφος 1 προβλέπεται ότι οι ποινικές διατάξεις των άρθρων 176 έως και 181 δεν αποκλείουν την εφαρμογή άλλων γενικών ή ειδικών ποινικών διατάξεων, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους. Δεδομένου ότι κατά την εφαρμογή όλων των ισχυουσών ποινικών διατάξεων ισχύουν οι κανόνες της συρροής, οι οποίοι και καθορίζουν την ή τις εφαρμοστέες κάθε φορά διατάξεις, η προτεινόμενη διάταξη δεν έχει αντικείμενο εφαρμογής, και θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να διαγραφεί.

Αθήνα, 8.6.2018

Οι εισηγητές

Νικόλαος Παπαχρήστος

Επιστημονικός Συνεργάτης

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επιστημονική Συνεργάτις

Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Αθηνών

(για τις παρατηρήσεις επί των άρθρων 177, 179 και 181)

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρηγόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

